

Celkové statistiky v IS PEvA II - podklady pro výroční zprávy archivů

Uživatelská příručka Informačního systému pro vedení evidence Národního archivního dědictví na národním portálu (IS PEvA II)

Verze: 1.01
Autor: Josef Hora
Datum 1. března 2022

Celkové statistiky jsou v systému PEvA II rozvrženy do čtyř logických výstupů (tiskových sestav), přičemž třetí z těchto výstupů je rozdělen do tří samostatných tabulek. Tabulky č 1 a 2 ukazují stav v evidenci archiválií, které má daná instituce ve své péči k danému okamžiku. Statistiky č. 3 a 4 sumarizují změny v evidenci NAD, ke kterým došlo ve vymezeném období. Část obsažených údajů lze zjistit i z jiných statistik programu, ale tyto tiskové sestavy jsou koncipovány tak, aby mohly být přímo součástí výročních zpráv nebo alespoň pro ně poskytly potřebná statistická data.

IS PEvA II je koncipován tak, že na úrovni Základní evidence NAD nebo v některých případech i správně filtrované Ústřední evidence NAD, může poskytnout i údaje, které přímo souvisejí s funkcemi instituce (archivu) jako celku. Správně nastavené parametry filtrů ve spojení se správným statistickým výstupem mohou ukázat změny, ke kterým došlo ve zvoleném období, například změny v archivním zpracování (kolik vzniklo v daném období archivních pomůcek, kolik archiválií bylo zpracováno nebo inventarizováno), ve výběru archiválií nebo v množství archiválií uložených v instituci (jak se např. zaplňují ukládací prostory archivu v závislosti na čase).

Na rozdíl od programu PEvA I nejsou výše zmíněné tiskové sestavy soustředěné na jednom místě a jejich konfigurace není tak jednoduchá. Na druhou stranu umožňují mnohem komplexnější pohled na změny, ke kterým v evidenci NAD došlo.

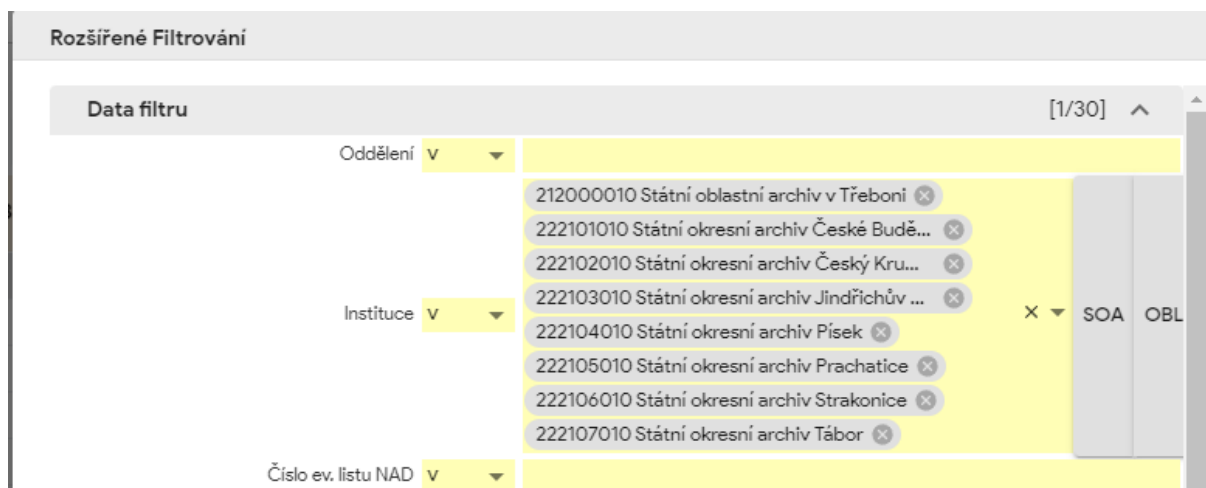
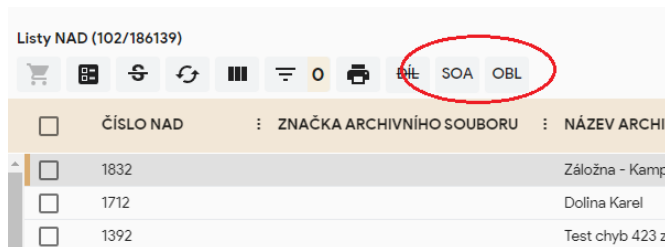
Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Je součástí tiskových výstupů z evidence listů NAD (dialog „Tisky“, pás „Statistiky“). Podává základní informace o počtu archivních souborů v archivu, jejich zpracovanosti, o tom jaká část archiválií, které má archiv v základní evidenci NAD, je uložena v archivu, údaje o jejich fyzickém stavu, o počtu archivních pomůcek a další.

Údaje jsou aktuální vždy k danému okamžiku tisku. Není tedy možné vytisknout stav k zpětně zadanému datu. Prakticky to tedy znamená, že pro získání relevantních údajů z konce daného roku, je nutné statistiku vytisknout vždy po uzavření evidence NAD za daný rok.

Pokud se sestava tiskne ze Základní evidence NAD, obsahuje první část sestavy a část „Souhrn“ vždy stejné údaje. Do sestavy nikdy nejsou zahrnuty dílčí listy a není ji tedy nutné z tohoto hlediska filtrovat. Pokud ale evidenci listů NAD filtrujete pomocí jiného kritéria, nebo máte některé listy NAD označené k tisku, jsou do sestavy zahrnuty jen tyto filtrované, případně označené listy NAD. Přitom označené záznamy mají vždy „přednost“ před filtrem. To ale platí napříč všemi výstupy v IS PEvA II.

Při tisku z Ústřední evidence NAD je možné získat informace např. za celý státní oblastní archiv jako celek. Lze použít buď příslušné přepínače nad mřížkou („SOA“ nebo „OBL“ - má smysl jen v případě, když jste v roli, která náleží centrále oblastního archivu) nebo pomocí podrobného filtrování (viz další obrázek).

Pokud do pole „Instituce“ vyberete jako první např. Státní oblastní archiv v Třeboni a sepnete tlačítko „SOA“ jsou do filtru automaticky přidány a i všechny příslušné státní okresní archivy. Pokud použijete tlačítko „OBL“ jsou přidány i příslušné řady AUMA a také všechny archivy, jejichž základní evidenci NAD, má příslušný státní archiv ve své druhotné evidenci. Pokud je výstup „Tabulka .č. 1“ tisknut nad takto filtrovanou ústřední evidencí, obsahuje dílčí informace o všech institucích, případně řadách AUMA, zahrnutých do filtru a v části „Souhrn“ celkové informace za SOA v Třeboni jako celek, případně za celou Druhotnou evidenci NAD SOA v Třeboni. Analogicky i všechny další tiskové sestavy popsané dále.

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Je součástí tiskových výstupů z evidence listů NAD (dialog „Tisky“, pás „Statistiky“). Podává základní informace o počtu archivních souborů v archivu, jejich zpracovanosti apod., v členění podle evidenčního statusu zapsaného v listu NAD. Do určité míry je detailem předcházející tabulky v dané oblasti.

Údaje jsou aktuální vždy k danému okamžiku tisku. Není tedy možné vytisknout stav k zpětně zadanému data. Prakticky to tedy znamená, že pro získání relevantních údajů z konce daného roku, je nutné statistiku vytisknout vždy po uzavření evidence NAD za daný rok.

Pokud se sestava tiskne ze Základní evidence NAD, obsahuje první část sestavy a část „Souhrn“ vždy stejné údaje. Do sestavy nikdy nejsou zahrnuty dílčí listy a není ji tedy nutné filtrovat. Pokud bude tisknout z ústřední evidence, je možné pomocí filtru tisknout statistiku za celý oblastní archiv nebo celou oblast druhotné evidence NAD (viz postupy u Tabulky č. 1).

Statistika č. 3: Vnější změny

Tato statistika je nově rozčleněna na tři dílčí tabulky 3a, 3b a 3c, které rozšiřují původní statistiku č. 3 z programu PEVA 1 (Statistika č. 3: Výběr archiválií, delimitace archiválií, úbytky a celkové vnější změny). Primárním cílem bylo odlišit, kolik archiválií bylo uloženo do archivu, od toho kolik archiválií bylo nově vybráno. Hlavně u státních archivů jde často o rozdílné hodnoty. Je součástí tiskových výstupů z evidence vnějších změn (VněZ), v dialogu „Tisk“ a v pásu „Statistiky“.

Pro nastavení celoročních statistik (pro potřebu výročních zpráv) je nutné nejdříve evidenci VněZ filtrovat (předpokládáme tisk ze základní evidence). Lze použít např. „Základní filtr“:

Filtrování

☐ Číslo VněZ	☐ Časový rozsah	☐ Původci
☐ Celkem (bm)	☒ P (přepsáno do listu NAD) ?	☐ Typ změny
	Ano X	
☐ Číslo archivu	☐ Instituce (archív)	☒ Datum VněZ ?
		Od: 01.01.2021
		Do: 31.12.2021
☐ Číslo NAD	☐ Název archivního souboru	☐ Předáno kým
☐ Předáno komu	☐ Druh přírůstku	☐ Nezpracováno (bm)
☐ Zpracováno (bm)	☐ Inventarizováno (bm)	☐ Číslo jednací
☐ Jiné číslo	☐ Evidenční jednotky	☐ Místa uložení
☐ Místa vzniku	☐ Lokace (ukládací jednotky)	☐ Poslední aktualizace
☐ Datum přepisu do listu NAD	☐ Poznámka	

FILTROVAT **ZRUŠIT FILTRY** **ZAVŘÍT**

Následně je třeba zkontrolovat, zda žádný záznam není označen k tisku (označené záznamy mají při tisku vždy „přednost“ před filtry). Pokud je vše nastaveno správně, je časové omezení filtru zobrazeno v patičce sestavy (viz dále).

Zda zapnout filtr „Přepsáno do listu NAD“ by mělo být na rozhodnutí archivu. Obecnou snahou by mělo být celou evidenci VněZ za příslušný rok k datu tisku „uzavřít“, což znamená, že všechny změny (VněZ i VniZ) jsou zapsány a přepsány do příslušných listů NAD. Pokud to není možné, např. se čeká na dokončení procesu přejímky v Národním digitálním archivu (dříve by změna přepsána být neměla), ale celý proces výběru již reálně proběhl, je možné i tyto změny zahrnout do statistiky, ale je nutné mít tuto okolnost na paměti, případně ji i zahrnout do výroční zprávy.

Statistika č. 3a: Přírůstky archiválií výběrem, uložením a delimitací

Tabulka zahrnuje změny typu „přírůstek“ v daném časovém období. Podle zapsaného typu VněZ jsou přírůstky rozlišeny na změny:

1. výběrem s uložením archiválií v archivu (typy změn 11 a 12) a výběrem bez uložení v archivu (např. ponechání u původce, typy změn 12 a 22);

Archiv	2	Výběr archiválií				Jen uloženo v archivu		Přírůstky delimitací	
		Vybráno a uloženo v archivu		Vybráno a neuloženo v archivu		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		3*	4**	5*	6**				
1									
213000010 Státní oblastní archiv v Plzni	N:	94,14 0	1345	0,00 0	0	0,00 0	0	0,11 0	3
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	Σ:	94,14 0	1345 66	0,00 0	0	0,00 0	0	0,11 0	3 0

2. případy, kdy jsou již existující archiválie (dříve vybrané) nově uloženy v archivu (typ změny 23);
3. delimitací od jiného subjektu (archivu), který vede evidenci NAD (typ změny 3 a 4).

Červeně zakroužkovaná patička sestavy vyznačuje správně nastavení filtru pro zachycení změn např. v roce 2021 (viz obr. výše).

Statistika č. 3b: Úbytky archiválií vydáním, uložením mimo archiv a delimitací

Jsou zahrnuty úbytky v uložení archiválií v archivu z důvodu:

1. vydání archiválií mimo Českou republiku;
2. vydání vlastníkově v rámci České republiky;¹
3. delimitace do jiného archivu;
4. uložení archiválií mimo síť archivů a kulturně vědeckých institucí.

Vydání archiválií mimo Českou republiku, je jediný možný případ, kdy vydané archiválie nejsou již dále součástí Národního archivního dědictví.

Patička sestavy opět detekuje správně nastavený filtr pro zachycení změn v daném roce nebo v jiném určeném časovém období.

Statistika č. 3c: Celkové vnější změny

Sumarizuje statistiku 3a a 3b, a to tak, že opět odlišuje změny, ke kterým došlo na úrovni evidence NAD (nově vybrané archiválie, případně archiválie vydané mimo ČR) a změny, ke kterým došlo v uložení archiválií na úrovni daného archivu.

Patička sestavy opět detekuje správně nastavený filtr pro zachycení změn v daném roce nebo v jiném určeném časovém období.

¹ V IS PEVA II nelze zaznamenat jednou Vněž vydání archiválií vlastníkově a následné uložení těchto archiválií v stejném archivu na základě smlouvy o uložení. Je nutné zapsat nejdříve Vněž typu 54 (vydání celého archivního souboru vlastníkově v ČR) a následně typu 23 (přírůstek – uložení celého archivního souboru v archivu).

Statistiky č. 3 za celý státní oblastní archiv

Je vyžadován přístup alespoň na úrovni operátor (peva2).

V Ústřední evidenci NAD se postupuje obdobně jako u tabulky č. 1. Pro filtrování evidence je nejlépe použít „Rozšířené filtrování“. Na obrázku je nastaven filtr pro získání statistiky 3a, 3b nebo 3c za celý Státní oblastní archiv

Field	Value
Jiné číslo	v
Instituce	v
Data změny	01.01.2021 ... 31.12.2021
Typ změny	v
Prior	=
Dolní hranice	=
Horní hranice	=

v Třeboni (popis způsobu nastavení filtru pro pole „Instituce“ viz v části *Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD*).

Instituce	=	v
Data změny	...	01.01.2021 ... 31.12.2021

Pro stavení filtru údaje „Data změny“ je třeba nejdříve přepnout přepínač „relace“ (vztah mezi hledanou hodnotou a údajem) do polohy „...“ (hledej v intervalu).

Filtr pro „přepsané změny“ najdete v pásu „Logické hodnoty v položce“ (viz obr.).

Field	Value
Převáděno/Nepřeváděno	Ano

Statistika č. 4: Archivní zpracování a další vnitřní změny, celkové změny

Je součástí evidence vnitřních změn (VniZ) v dialogu „Tisky“ a pás „Statistiky“). Pro nastavení celoročních statistik (pro potřebu výročních zpráv) je nutné nejdříve evidenci VniZ filtrovat. Lze použít např. „Základní filtr“ (podobně jakou u Statistiky č. 3). Následně je třeba zkontrolovat, zda žádný záznam není označen k tisku (označené záznamy mají při tisku vždy „přednost“ před filtry). Pokud je vše nastaveno správně, je časové omezení filtru zobrazeno v patičce sestavy.

Práce s filtry je popsána výše i na úrovni Ústřední evidence NAD a rozšířeného filtru. Rozdíl je v tom, že v tomto případě se filtr automaticky přenáší i do evidence VněZ, konkrétně jde o údaj „Datum VniZ“ (přenesení se do údaje „Datum VněZ“) a údaj „VniZ je přepsána“ (přenesení se do údaje „VněZ je přepsána“). Automatizovaný přenos filtrů je funkční v základním i rozšířeném filtrování. Navíc jsou také filtrovány záznamy prvopisů archivních pomůcek, přičemž je hodnota vždy zaokrouhlena na celý rok vzniku pomůcky, tj. pokud nastavím filtr data změny na interval od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 jsou do statistiky zahrnuty pomůcky, které vznikly v roce 2021, jsou ale všechny zahrnuty i v případě, kdy bych nastavil filtr data změny na kratší období (ve statistice viz sloupec č. 5).

Jakékoliv jiné filtry u této statistiky (kromě filtrů, které omezí statistiku na konkrétní archiv), budou dávat na úrovni poslední dvou sloupců nevyzpytatelné nebo těžko interpretovatelné výsledky. Pro potřebu archivů ale tyto další filtry nedávají příliš smysl.

PEVA Statistika č. 4: Archivní zpracování a další vnitřní změny, celkové změny
PEVA
 EVIDENCE
 NAD 26. 12. 2021

Archiv	2	Vnitřní změny						Celkem		Celkem vnitřní a vnější změny	
		Archivní zpracování			Ostatní změny						
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	Á. po- mcky	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	
1	3*	4**	5***	6*	7**	8*	9**	10*	11**		
212000010 Státní oblastní archiv v Třeboni	N:	-88,16 0	-2339		0,08 0	5	-88,08 0	-2334	-64,86 27695258	-2044	
	Z:	89,14 0	3949	0	0,00 0	0	89,14 0	3949	89,14 0	3949	
	t:	89,14 0	3949	13	0,00 0	0	89,14 0	3949	-64,86 27695258	-2044	
	Σ:	0,98 0	1610 -44	13	0,08 0	5 0	1,06 0	1615 -44	24,28 27695258	1905 -44	

Poslední sloupce č. 10 a 11 („Celkem vnitřní a vnější změny“) jsou hůře interpretovatelné vlastně vždy. Vnitřní změny nerozlišují, zda jde o změny provedené na archiváliích uložených v archivu nebo mimo archiv (např. vydané vlastníkům, uložené na základě smlouvy u původců). Statistika tuto hodnotu vypočítává součtem sloupců 8 a 9 této statiky a příslušných sloupců 9 a 10 ze statistiky 3c („Celkové vnější změny“ a část „V evidenci archiválií“). To by mělo být vždy správně, ale bez znalosti konkrétních procesů, které souvisí se zápisem VniZ, je nelze vždy interpretovat tak, že jde i o celkové změny v uložení archiválií v archivu. Často to tak ale bude, hlavně v období mimo rok/roky provádění generální inventury a obvykle vždy u nestátních archivů.